

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljske izdaje ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

„Eksperiment“

k uvedbi nove avstrijske ustave

Včeraj, 1. novembra je avstrijski zvezni kancler von Schuschnigg v velikem govoru v radiu naznanil, da stopa Avstrija s 1. novembrom v drugo razvojno dobo svojega življenja kot ustavna stanovsko organizirana država. Nova avstrijska ustava je stopila v veljavo že 1. majnika, toda vlada si je takrat izrecno izgovorila pravico, da sama določi, kdaj naj nova ustava dejansko začne živeti v vseh njenih zakonodajnih ustanovah. Od 1. majnika pa do konca septembra je zvezna vlada zares izvedla potrebne predpriprave, ustanovila najprej vrhovne državne nadzorne ustanove, kot sta državno računovodstvo in najvišje državno sodišče, ter stopila v stik z nekaterimi stanovci, da jih pripravi na njihovo zakonodajno vlogo. Ta prva pripravljalna doba je torej končana, ker so z včerajšnjim dnem začele že tri stanovske organizacije in sicer Državni svet (50 članov), ki mu bo predsedoval dr. Nouackh, zvezni gospodarski svet (80 članov) ter zvezni kulturni svet (40 članov). Dr. Schuschnigg je oznanil, da so pripravljene za sodelovanje tudi drugi stanovci, kot industrijska zveza, delavska strokovna zveza in zveza uradnikov in nameščencev, toda treba je še nekoliko izboljšav, predno bodo mogli tudi ti stopiti v ustavno življenje. Ustava sicer predvideva stanovske organizacije, ki bodo svoja zastopstva volile po pravilih demokratične ljudske volje, a tudi v tem pogledu 1. november še ni zadostil ustavnim predpisom, ker bodo člani omenjenih treh svetov še vedno imenovani od vlade, prepričajoč poznejšemu, bolj ugodnemu času nalogo, da imenovanje članov nadomesti s pravnimi splošnimi in tajnimi volitvami.

S tem stopa Avstrija v zelo zanimivo razdobje, ki bo povedalo, če je njen eksperiment, kot je ustvaritelj avstrijske ustave dr. Ender sam imenoval svoje delo, posrečen doprinos k iskanju novih državnih in družabnih oblik, ki jih baje s takšno silo zahteva nova doba. Ko se je Avstrija odločila, da si poliče drugo ustavo, je prevladovalo v vladnih krogih naziranje, da je treba ustavo zgraditi na načelu čiste avtoritativne, to je poveljujoče moči državnega voditelja, ki ne dopušča nobenega vmešavanja ljudske volje. Proti temu načelu pa so zmagali pristasi stare demokratične šole, ki so rekli, da osebne diktature, četudi imajo idejno podlago, niso trajne rešitve družabne stiske in da bo končno le ljudstvo tisto, ki bo prej ali slej prišlo zopet do svojih pravic. Slednjič so se nasprotujoča mnenja zedinila v tem kompromisu med osebno samovoljo državnega vodstva in med ljudsko demokracijo, tako da se ustanovijo stanovske zbornice, ki jih bodo stanovci sami svobodno izbirali, s to izjemo, da bo njihove prve člane imenovala še diktatura, da si zagotovi za nekoliko dobo let sodelovanje rodoljubno neoporečnih članov stanovskih svetov. Tako se je zgodilo tudi, da volijo zveznega predsednika enakopravni župani vseh avstrijskih občin, ki ohranijo svojo popolno avtonomijo, s to izjemo, da pripada avtoritativnemu, to je osebnostnemu vodstvu države pravica, da svobodno izvoljene župane potrdi ali jih pa odkloni. Ono, kar je v Avstriji s 1. novembrom začelo živeti, je živ kompromis med diktatorskimi načeli fašizmov in med demokratičnimi nazori ljudske soodločevanja pri vodstvu države. Zato pravimo, da bo ta eksperiment zanimiv, ker bo pokazal, kako se, ali kako se ne obnesejo kompromisi v življenju.

Najbolj otipljiva posledica stopanja v veljavnost nove avstrijske ustave pa je nastavitev okrog 3000 novih mest v raznih ustavnih svetih, pri deželnih odborih in po občinah. Od najvišjih državnih ustanov pa doli do občinskih županov se bodo te dni vršile spremembe, ki dajejo notranjemu življenju v Avstriji še poseben pečat politične razburjenosti. Kajti, kdo bo ta mesta zasedel? Člani domovinske fronte? To se lepo sliši za one, ki mislijo, da sedijo v domovinski fronti, ki je edina v Avstriji dovoljena državna politična organizacija, samo složni bratje, ki bodo iz svoje srede zbirali le najboljše, ne glede na njihovo prejšnjo politično pripadnost. Toda domovinska fronta je le skupna streha, skupno ime za različna idejna stremeljenja, ki so ohranila svoje lastno življenje in ki za navidezno nesebično skupnostjo v globinah mirno trajajo dalje. In te idejne struje se bodo borile za teh 3000 mest, ker je gotovo, da bo ona prevladala v državnem vodstvu, ki bo imela najvplivnejše in največje število v svojih rokah.

V domovinski fronti najdemo najprej staro krščansko-socialno gardo, ki jo vodi še vedno priljubljeni Leopold Kunschak, ki ga pa je njegov sočlan v domovinski fronti in celo njen vrhovni vodja knez Starhemberg pred par dnevi ozmerjal za »okamenelo trdnjavo, ki jo bo treba s silo porušiti, če sama ne bo hotela razpasti«. Krščanski socialci so omogočili novo avstrijsko ustavo, oni so dali Avstriji Dollfussa, oni so rešili Avstrijo v vojsko, ki jo je hvala Bogu še pravčasno očistil boljševiških prirastkov vodja krščanskih socialcev general Vaugoin. In ti krščanski socialci ne bodo marali, da zasedejo nova ustavna mesta v državi »privrženec fašizma, ki mu v Avstriji manjka Mussolinija«, in ki je v ravnem nasprotju z načeli papeževih okrožnic, kot je Starhembergu odgovoril Kunschak.

V domovinski fronti sedijo tudi predstavniki mlajših katoliških rodov, ki so se izsolali v vrstah katoliške akcije in ki stojijo pod zastavo Ostmärkische Sturmsharen. Ti bi radi dali državi katoliško oznako na zunaj in katoliško vsebino na znotraj — a v duhu novih zahtev družabnega življenja. Ti s težavo prenašajo občutek, da so v

Japonska je udarila po mizi

„Svetovno morje je last vseh“

Admiral Jamamoto je slovesno proglasil konec angleške in ameriške nadlode na morju — Pred novo tekmo v oboroževanju na morju

London, 2. novembra. TG. Pomorska pogajanja za višino dovoljenega bojnega brodograja med Anglijo, Ameriko in Japonsko so končno trčila na trglovlavo izjavo, ki jo je izrekel japonski veleposlanik v Ameriki Saito, da Japonska ne dovoli več, da bi ji predpisovali manjše brodograje, kot pa ga imata Amerika in Anglija. Dosedaj je veljalo razmerje 5:5:3, odslej pa naj velja popolna enakopravnost. Čast in narodni ponos Japonske sta ranjeni s takšnim omalovaževanjem japonskega brodograja. To mora nehati, ker Japonci tega ne moremo več prenašati.

Admiral Jamamoto, ki je predeednik japonske

delegacije, pa je izjavil k temu, »da je svoje dni, ko so Amerika, Anglija in Japonska podpisale prvo pomorsko pogodbo, Japonska pristala na žaljivo manjvrednost svojega brodograja, ker so Združene države na drugi strani dale besedo, da gotovih otokov v Tihem morju ne bodo oboroževale. Ta obljuba danes ne velja več, odkar vemo, da so letala dobila prvenstveno važnost v vojskovanju.

Japonska od srea želi, da bi mogla znižati svoje izdatke za vojno mornarico, toda isto naj store tudi druge države. Japonska je že enkrat pobesila glavo in si pustila dopasti ponižanje, ki ga je takrat japonski narod svoji vladi zameril. Naj razorožijo vsa druga brodograja, a sama Japonska ne bo več biti, niti ne bo več priznati, da bi bila slabša ali manjvredna od katerekoli druge države. Svetovno morje danes ni več last nikogar. Japonska ne prizna nobeni državi več, da bi imela kakšno prednost na svetovnih morjih.

Japonska pa se tudi ne zoperstavlja temu, da tudi druge države, kot recimo Francija in Italija, dobijo brodograja, enakovredna japonskemu, ameriškem ali angleškemu. Kar je zahteval naš narodni ponos, to upravičeno zahteva tudi narodna čast drugih držav. Samo prelomiti je treba z lažjo, da naj ima en narod večje pravice na morju, kakor jih imajo drugi. Admiral Jamamoto je še pristavil, da je japonsko ljudstvo le zaradi tega v notranjosti tako razburjeno, ker so dosedanje vlade trpele ta madež, ki ga je dobila Japonska na prvi pomorski konferenci, ko so jo ponižali na veselo druge vrste. Londonska konferenca bo imela lepe uspehe, če je dejal admiral, »če bo načelo enakopravnosti priznala čim prej. Če pa tega ne bo, je boljše, da se razide in bo Japonska sama vedela, kako naj ščiti ponos in čast svoje domovine.«

»Kje so tisti časi,« pišejo k tej izjavi »Times«, »ko se je Velika Britanija smatrala še za neovirano gospodarico morja...?«

Pogajanja prekinjena

London, 2. nov. b. Preliminarna pogajanja med Veliko Britanijo, Ameriko in Japonsko so trenutno prekinjena. Prekinitev pogajanj naj služi obenem delegacijam, da podrobno proučijo dosedanja razorožitvena pogajanja. »Times« trdi, da pomeni odmor v pogajanjih, da je glavna razprava končana. V ponedeljek se ponovno sestanejo delegati Velike Britanije in Amerike, da proučijo predloge, ki jih je izročila japonska delegacija. »Times« trdi, da se japonski predlogi, kakor jih je predložila, nikakor ne morejo sprejeti. Velika Britanija in Združene države bosta predloge sicer proučili, razen tega pa bosta zahvali podrobne informacije o stališču, ki ga bosta zavzeli Francija in Italija vsled morebitnih sprememb, ki bi se na temelju japonskih zahtev izvršile v washingtonski pogodbi o omejitvi pomorskega oboroževanja.

Odgovor Amerike

Washington, 2. nov. b. Državni tajnik za mornarico Swanson je izjavil, da bo od kongresa zahteval dovoljenje za gradnjo 42 vojnih ladij, da na ta način Amerika doseže ono moč na morju, ki ji gre po zadnjem pomorskem sporazumu.

Uresničena želja:

Balkan Balkancem!

Balkanska zveza je dobila svoj politični statut in prve osnove za tesno gospodarsko in kulturno sodelovanje

Ankara, 2. novembra. AA. Četrta seja Sveta Balkanske zveze se je začela popoldne ob 17.15. Na tej zadnji seji so šefi posameznih delegacij Balkanske zveze vnovič prebrali in podpisali statute Balkanske zveze in statute gospodarsko-posvetovalnega sveta Balkanske zveze ter na oba statuta pritenili pečate svojih držav.

Po seji se je izdalo uvodno poročilo, v katerem beremo: »Stalni svet Balkanske zveze se je sestel v Ankari od 30. oktobra do 2. novembra 1934 in imel v tem času štiri seje, na katerih je v podrobnosti proučeval vprašanja dnevnega reda.

Tekom svojih posvetovanj je stalni svet Balkanske zveze proučeval trenutno politično situacijo in njene odmeve na Balkanu ter prišel do soglasnega sklepa, ne samo, da mir na Balkanu ne bo ogrožen, marveč da bo v primeru potrebe koordiniral vse sile Balkanske zveze in s pomočjo še drugih mirovnih činiteljev zagotovil miren razvoj mednarodnega političnega položaja. Zadržaja posvetovanja stalnega sveta Balkanske zveze so zagotovila napredek v poglobitvi odnošajev med balkanskimi državami kakor tudi doprinesla sporazume in sklepe, sklenjene od njenih članic, da hočejo pravično reševati vsa odprta vprašanja s sedmimi balkanskimi držav.

Politični statut

Stalni svet Balkanske zveze je nato sestavil statut Balkanske zveze, ki se glasi:

Člen 1. ustanavlja stalni svet držav Balkanske

začetku nekoliko preveč simpatizirali s Heimwehrom in pri tem »preganjali starine iz lastnih katoliških vrst, ker so s tem pomagali le Heimwehru, da se je proglasil za edinega nosilca avstrijskega rodoljubja, mlajše katoliško izobraženstvo pa potisnil v ozadje z očitkom, da so le pomočniki Vatikana, kot se je pred par dnevi moglo slišati iz merodajnih ust na Dunaju. Katoliška mladina do strogo pazila na zasedbo teh 3000 novih služb, ker je od tega odvisno, kakšno obliko bo država dobila po zaslugah na papirju tako prikupne ustave.

V domovinski fronti ima vodilno besedo Heimwehr, ki je ponekod pobral vse protikrščanske struje, saj je vodja Heimwehra postal vodja vse domovinske fronte. Krvne žrtve, ki jih je doprinesel v januarju in v juliju, so tako velike, tako pravi Heimwehr sam, da mu pripada izključeno vodstvo države. S položajem, ki si ga je pridobil, je verjetno, da bo zasedel večino teh 3000 mest sam s svojimi ljudmi, »črne gavrane«, kot imenuje svoje krščanske zavaznike, pa pogl na drugovrstna mesta.

Ta razporeditev domovinske fronte nam pove, kako prav je imel predsednik Miklas, ko je majnika meseca resno posvaril Avstrijce, »da naj se nikar preveč ne vesele nove ustave, ker je vse odvisno od tega, če se bo ustava izvajala po tistih načelih, po katerih je bila sestavljena, in če se bo našlo blagolasje med potrebno državno avtoriteto in med nevenljivimi pravicami ljudstva.

zveze kot upravni organ njene skupne politike. Sklepi stalnega sveta so soglasni.

Člen 2. določa, da se stalni svet sestaja letno najmanj dvakrat. Predsednik lahko akliče izredni sestanek stalnega sveta v Ženevi ali drugod.

Čl. 3. določa vrstni red v predsedovanju stalnega sveta. Predsednik določa dan in kraj seestanka, sestavlja dnevni red in pripravlja sklepe.

Čl. 4 pravi, da velja za vse sklepe tega sveta, bodisi da se nanašajo na posamezne člane Balkanske zveze ali na tretje države, načelo absolutne enakosti vseh štirih držav.

Čl. 5 govori o ustanovitvi gospodarsko-posvetovalnega sveta, ki bo pomožni in posvetovalni organ stalnega sveta.

Čl. 6 pravi, da stalni svet lahko ustanavlja še

Austrija uvaia novo ustavo

Zmaga Heimwehra...

V državnem svetu vodi Heimwehr, v kulturnem krščan. socialci

Dunaj, 2. nov. b. Zvezni predsednik je imenoval člane treh stanovskih svetov, s čemer stopa avstrijska ustava z dne 1. majnika v veljavnost, vsaj delno. Imenovani so člani za

DRŽAVNI SVET,

ki ima vsega 50 članov. 28 članov in s tem večino, je dalo mesto Dunaj samo. Po svetovnonazornem načelu sestoji državni svet iz 15 Heimwehrovcv, 13 pristavev bivše krščansko-socialne stranke, 3 predstavnike Ostmärkische Sturmsharen. Ostali pripadajo zaslužnim znanstvenim in umetniškim krogom. Heimwehr ima odločujočo veljavnost v zastopništvih iz podeželja. V državni svet je bil imenovan polkovnik Adam, ki je tajnik domovinske fronte, nadalje deželni voditelj Ostmärkische Sturmsharen polkovnik Kimmel in dr. Tschurtschenthaler iz Celovca, glavni urednik »Reichspost« Funder in še vedno vplivni delavski voditelj Kunschak. Od Heimwehrovcv so prišli v državni svet grof Coreth, grof Hoyos, grof Thurn s Koroske, baron Morsey in podobni. Vojsko zastopa general Schönburg, policijo deželni glavar Dunaja Streitmann. V državnem svetu se nahajajo tudi predsednik Narodne banke, državni železnice, zveze industrijcev, znanstvene akademije in višjega apelacijskega sodišča.

KULTURNI SVET

(40 članov) vodijo predstavniki katoliške cerkve, ker pošilja iz vsake zvezne dežele po enega zastopnika. Polagali so veliko važnost na to, da kulturni svet, ki se ne peča s političnimi vprašanji, ne vsebuje nobenega vladi ali režimu nasprotnega člana. Slikar Ranzoni, pesnik Guido Zernatto in pevec Duhan so člani tega sveta.

druge stalne komisije in odbore za posebna vprašanja, ki pa imajo posvetovalni in pomožni značaj. Čl. 8 ustanavlja tajništvo stalnega sveta, ki je vedno na sedežu vsakokratnega predsednika stalnega sveta.

Gospodarški svet

Razen ostalih pomožnih organov bo ustanovila stalno tajništvo in gospodarsko-posvetovalni svet.

Gospodarški svet bo sestavljen iz delegatov, ki jih imenujejo štiri države. V prihodnjih petih mesecih se mora enkrat sestati v Atenah, drugič pa v Ankari, da bo mogel maja meseca 1935 v Bukarešti predložiti skupno poročilo o tih-le vprašanjih: 1. Pospeševanje gospodarskih in trgovinskih stikov med državami podpisnicami balkanskega sporazuma. 2. Pospeševanje medbalkanskih prometnih sredstev, zlasti onih po Donavi in Crnem morju, ki bodo okrepile izmenjavo blaga med balkanskimi državami in srednjo Evropo ter Azijo, kakor tudi druga pomorska prometna sredstva. 3. Možnost ustanovitve Balkanske banke. 4. Tujski promet sploh.

Razen tega je stalni svet Balkanske zveze sklenil naj se omogoči izmenjavo informacij, ki bi lahko zanimale države članice Balkanske zveze, kakor tudi, da se ustanovi komisija, ki bo izdala ukrepe, da se olajša sodelovanje varnostnih organov držav članic Balkanske zveze.

GOSPODARSKI SVET,

ki ima 80 članov, tvorijo nekoliko nejasne skupine industrije, obrti in trgovine. Imenovani so med režimu prijaznimi ljudmi zares strokovnjaki, toda boleče se mora občutiti, da ni nikjer pravih delavskih zastopnikov. Kot zastopnike delavstva so poklicali nekaj predsednikov izenačenih strokovnih organizacij ter predsednike delavskih zbornic na Dunaju, v Gradcu, v Salzburgu in Innsbrucku, ter nekaj birokratov iz delavskega ministrstva.

Na splošnem lahko rečemo, da ima v državnem svetu Heimwehr vodilno moč, med tem ko so se krščanski socialci v kulturnem in gospodarskem svetu močno uveljavili. Zenska ni bila imenovana nobena v gornje tri svete.

★

Sprejemi pri sv. očetu

Vatikansko mesto, 2. nov. »Osservatore Romano« javlja, da je sveti oče v terek v zasebni avdijenci sprejel g. Jevrema Simića, jugoslovanskega poslanika v Vatikanu, in vidmskega nadškofa g. Nogaro.

Kard. Paccelli v Španiji

Barcelona, 2. nov. c. Na poti z evharističnega kongresa se je v Barceloni ustavil kardinal Paccelli. Na parniku ga je obiskal španski opolnočeni minister pri Vatikanu, bivši zunanji minister Pita Romero in se s kardinalom Paccelijem zelo dolgo razgovarjal. Nadaljevala sta razgovore glede španskega konkordata.

Dunajska vremenska napoved: Jasno ob povišanju temperature.

Misionarji rešitelji**Avstralci izumirajo**

Ko smo pretekli teden poročali o Avstraliji ter njenih prebivalcih, smo ob stoletnici evropske kolonizacije v Avstraliji omenjali tudi, da v avstralski pušči še živi domače rjavo plemo, katero pa izumira. In to je res.

Prvotno prebivalstvo Avstralije — se zdi — je zapisano poginulo. Propadati je začelo takoj, ko so prvi beli naseljenci ob koncu 18. stoletja stopili na avstralska tla. P. Gsell, star misionar in dober poznavalec avstralskih domačinov, sodi, da je avstralskega domačega prebivalstva pred sto leti bilo še dober milijon. Po zadnjih podatkih avstralske statistike pa je teh revežev le še 6188. Poleg njih pa je še 16.000 mešanec. Ozki stik z evropsko civilizacijo in njenimi slabimi stranmi je avstralskim domačinom škodoval. Evropejci so jih izrinili iz njihovih starodavnih lovišč. Domačini so se morali umikati pred belokožci proti zahodu srednje Avstralije in proti severni obali, kjer jih kosí umetno omejevanje rojstev, razne kužne bolezni in sploh velika umrljivost.

Evropejci so te rodove le površno presojali. Če pustiš tem ljudem svobodno razvoj, boš videl, da imajo ti »divjaki« *veliko inteligenco in čudovito sposobnost, kar se pozna tudi na verskem polju. Čeprav pripadajo še preprostem in takorekoč otročjemu plemenu, imajo v svoji domači notranjosti zelo razvit čut za pravilno vladavino. Pri njih vlada še starešinstvo, kar je najprimernejša oblika za ureditev po rodovih. Rodovinsko čast zelo čislajo in vsak pregrešek proti domačim postavam strogo kaznujejo. Pregreški proti postavam, ki so udomačene v rodu, se kaznujejo po velikosti pregreška. Starejši bojovníki so ljubosumni na svoje pravice in dolžnosti. Vsak avstralski domačin, ki je sposoben nositi orožje, bi se sramovalo, če bi mlajši člani njegovega rodu v boju stali v prvi vrsti, dokler so starejši še živi. Njihova ljubezen do*

resnice, njihova hrabrost, njihov smisel za vero jih dela sprejemljive za resnice katoliške vere, posebno, če se misionarjem posreči, da si pridobijo njihovo zaupanje. Katoliška cerkev ima med domačini več misionov v zahodni Avstraliji. Mision v Beagle je bil ustanovljen že leta 1890. Oskrbuje 250 domačih katoliških vernikov. Okrog 80 milj stran je mision Lombadina. Poleg misionarjev, ki tukaj delujejo, so v tem misionu tudi katoliške redovnice, katere vzdržujejo šola za otroke domačinov. Isti namen imajo na svojem misionu v Drysdale Rivier benediktinci, ki so se naselili tod l. 1908. Ta mision je zaslovel potem, da je rešil nemška letalca Bertrama in Klausmanna, katera sta letela v Avstralijo in sta se v avstralski pušči izgubila, ko sta bila prisiljena pristati. Ta mision ima le 41 kristjanov in 151 katehumenov. Drugih 600 domačinov, ki so kristjani in spadajo pod ta mision, prebiva bolj daleč.

Benediktinci v New Norcia imajo sirotišnico z 38 dečki, medtem ko benediktinke vzdržujejo sirotišnico za deklice. Apostolski administrator v Bathurst Island msgr. Gsell, po rodu Alžančan, deluje v Avstraliji že od leta 1897. Njegov mision je le 60 milj daleč od Port Darwina. V tem misionu se 300 domačinov uči poljedelstva ter se počasi navajajo na kmetijstvo, da bi tako opustili svoje nomadsko življenje. Redovnice tudi tukaj vzgajajo otroke. Na vzhodni strani Avstralije je mision Palm Island, katerega podpira vlada države Queensland. Mision pod vladnim pokroviteljstvom ima nalogo ščititi in ohranjati domačine. Šteje 250 katoličanov. Letošnjega septembra so katoliške redovnice ustanovile nov samostan sredi Avstralije, ki je zanj dal sredstva nadškof iz Sidneja. Tudi ta samostan ima nalogo poleg verske vzgoje dajati domačinom strokovni pouk in izobrazbo, da bi se rod domačinov ohranil in ne bi izumrl.

O krvavem uporu na Španskem

Španske upornike, ki so jih vjeli v bojih v asturskih gorah, vodijo v ječe

O zaduženosti revoluciji in uporu na Španskem, ki tli samo še v gorah Asturije, je priobčil belgijski list »Libre Belgique« *od svojega posebnega poročevalca, ki je bil priča vseh dogodkov, tole poročilo:*

Provincija Asturija, katere glavno mesto je Oviedo, je ena izmed najbolj bogatih španskih pokrajin. Prebivalcev ima kakih 700.000. So večinoma kmetje, rudarji in ribiči. Njeno delavstvo je med španskim delavstvom najbolj plačano in tudi najbolj organizirano. Že poletni so marksisti med delavstvom začeli pripravljati odločilno revolucijo. Deželni svet (deželni zbor) je bil sestavljen po večini iz socialistov. Člani tega zbora so glavni odgovorni povzročitelji upora. S pomočjo velikih finančnih sredstev so na tihem oborožili strokovne organizacije socialistov in druga socialistična društva. Vojaška posadka v asturski provinci in v mestu Oviedo pa je bila le majhna. V Oviedu samem je bilo kakšnih 600 mož pehote.

Ko je bil razglašen generalni štrajk, so uporniki kaj kmalu in lahko postali gospodarji ulice. Okrog poslopj, v katerih se je zaborikadiral policijsko moštvo in vojaštvo, so štiri dni divjali strašni boj. Vladne ladje so petega dne apora začele bombardirati mesto Gijon. Višje ležeči deli mesta so bili razdrti, nakar je afriško

vojaštvo, ki je prihitelo iz Maroka, spodnje dele mesta napadlo z bajonetom in jih vzelo. Istočasno pa so močni oddelki upornikov napadali druga asturska mesta. Povsod so zaplenili uporniki mnogo tankov, streliva in pušk. S seboj so vzeli tudi mnogo talcev, med njimi najbolj ugledne ljudi, n. pr. don Joze Manuela Pedregala, njegovo ženo in hčerko. Čez dva dni so obe ženski izpustili, don Joze pa je moral upornike spremljati pri vseh njihovih pohodih. Uporniško vodstvo se je vedno menjavalo. Pod vodstvom socialistov so se dogajale največje krvoločnosti.

Ko so uporniki zavzeli mesto Oviedo, je nastalo takoj veliko prelivanje krvi. Zdelo se je, da so voditelji izgubili vsako oblast nad krvoločno množico. Na zidovih so bila nabita povešala, ki so prepovedovala vsako nasilje in vsako plenjenje. Navzlic tem poveljem pa so patrolje socialistič. upornikov preiskavale zasebne hiše. Več mestnih prebivalcev so te patrolje na licu mesta proglasile za »sovražnike delavstva« *in jih pred očmi njihovih žena in otrok postrelile. Druge so vlekli v ječe in jih tam neusmiljeno mučili. Devet dni so se vršile usmrtitve in devet dni so razstreljevali hiše. Značilen za krvoločnost poveljnikov je napad na astursko banko.*

Ko so banko popolnoma izropali, so jo zažgali. V sosednih hišah pa je prebivalo 173 možkih, žensk in otrok. Ti med požarom banke niso smeli zapustiti, čeprav so se vncemali. Da bi ušli smrti in da bi jih dim ne zadušil, so reveži zbežali na strehe. Tukaj so morali ostati dolge ure, dokler jim niso zopet dovolili, da smejo s strehe. Očividci poročajo nepopisne grozovitosti, toda tudi čudovita junaštva posadke. Junaštvu enega samega vojaka se je treba zahvaliti, da katedrala ni zgorela. Z eno strojno puško, ki jo je vojak zvelkel na streho, je branil dohod do katedrale. Drug oddelek vojakov, ki je štel 30 mož, je štiri dni branil municijsko skladišče, da se ga niso mogli polastiti uporniki.

Napad kitajskih roparjev

Časopis »Sinvenpaot« *v Nankingu poroča, da je kitajska tolpa v noči od sobote na nedeljo pri Tuntjao napadla vlak in ga vrgla s tira, čeprav se je z vlakom peljala mandžurska vojaška straža. Pri tej priliki je bilo 14 ljudi mrtvih, 20 pa ranjenih. Med mrtvimi je tudi mandžurski vojaški svetovalec v provinci Džehol Jasaki, ki je prideljen japonski vojaški misiji.*

Noša rokoko v l. 1934. Angleška princezinja Alica je priredila dobrodelno otroško zabavo v kostumih. Del otrok je šel na zabavo v noši iz dobe rokokoja. Mlade fantiče in deklice spremlja čez nevarne londonske ulice resni stražnik.

Bratstvo na globokem morju**Reševanje življenja 1700 km daleč**

Norveški listi poročajo iz mornarskega življenja tole zgodbo:

Norveški tovorni parnik »Dagrun« *je meseca septembra vozil sredi Tihega oceana iz Sidneja v Avstraliji v San Francisco v Ameriki. Nevarno pa je zbolel prvi krmar. Njegova bolezen je bila tako huda, da bolnik 12 dni ni mogel užiti nobene hrane. Mala ladja s svojo majhno posadko seveda na krovu ni imela nobenega zdravnika. V tej sili je kapitan vele telegrafistu, naj brezlično razglasi mednarodni klic za zdravniško pomoč. Minevale so ure, a odgovora ni bilo od nikoder. Končno, ko so hoteli s klicanjem že nehati, so se oglasili prav rahli Morsejevi znaki. Oddal jih je angleški parnik »Orama«, ki je ujel klice na pomoč. Med obema parnikoma pa je bilo 1700 km razdalje. Ta razdalja pa se je še vsako sekundo večala, kajti angleški parnik »Orama« *je vozil iz San Francisca v vzhodno Azijo, mali norveški parnik »Dagrun« *pa v San Francisco. Vkljub temu je angleški zdravnik na parniku »Orama« *kmalu imel v rokah natančno poročilo o bolnikovi bolezni. Čez malo časa je telegrafist prejel prva zdravnikova navodila: Kako naj bolnika zdravijo, kako naj ga hranijo in kako naj ga masirajo — vse to iz daljave nad 1700 km.****

24 ur sta norveški telegrafist in angleški zdravnik sedela pri radiju in si izmenjavala zdravniške brzojavke, dokler ni telegrafist sporočil, da se bolniku zdravje boljša. Tedaj sta bili ladji že 2100 km vsakebi. Brzojavni signali so bili že tako šibki, da je bilo slišati le slabotno šumenje. Toda bolnikovo stanje se je boljšalo in kmalu je prestal krizo. Čez 36 ur, ko je bilo brzojavne znake mogoče slišati le še tuintam, se je oglasil Norvežan in sporočil Angležu, da bolnik že uživa hrano in da je že izven nevarnosti. Norvežan je prosil angleškega zdrav-

nika, naj mu pove, koliko znaša njegov honorar za tako naporno delo, ki je trajalo brez prestanka noč in dan 24 ur. Toda Anglež je kratko odgovoril: »Nobenih stroškov! Veseli me, da sem mogel pomagati pomorščaku!«

To se je zgodilo dne 12. septembra 1934 sredi Tihega obmorja. Norveški listi, ki prinašajo to ginljivo mornarsko zgodbo, omenjajo med drugim, da se je nekaj podobnega zgodilo že pred časom tudi sredi Tihega morja. Več mož posadke norveškega parnika »Benjamin Franklin« *je obolelo na potu od Panamskega prekopa v St. Pedro. Ameriški potniški parnik »Virginia« *je ujel njihove klice na pomoč, katere je raznesel radio, ter jim v 4—5 urah pripeljal zdravniško pomoč. Tudi takrat Američan ni hotel vzeti nobenega plačila, toda norveška družba, ki je bil parnik njena last, je pozneje poslala ameriškemu kapitanu in zdravniku starinsko ladjico, narejeno iz čistega srebra.**

Te zgodbe pričajo o tovariskem in bratškem duhu, ki vlada med mornarji najrazličnejših narodov, kadar so na visokem morju in potrebujejo pomoči.

Katoliška liturgija v japonskem radiu

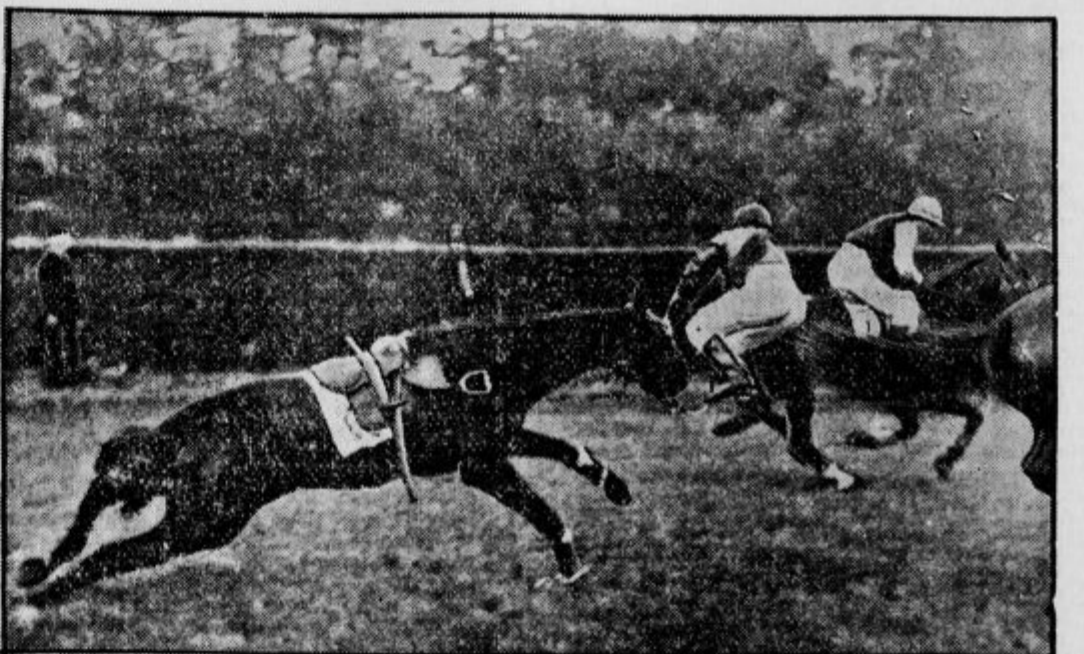
Že o veliki noči je tokijski radio prenašal cerkveno petje iz katoliške službe božje. Sedaj pa je radio-postaja v Hakodate prosila za dovoljenje, da bi smela prenašati koralno petje, ki ga pojejo pri vsakodnevni službi božji trapistinje v Junogavi. Cerkveni predstojniki so prošnji ugodili. Dne 19. septembra 1934 so vse japonske in korejske radijske postaje prenašale koralno petje iz katoliškega samostana.

Skrivnostno umiranje

Iz Daresalama v Afriki poročajo, da so učenke afriške dekliške šole na jugu jezera Tanganjika začele umirati na nepojasnjen način. Doslej je umrlo 33 deklic. Voditeljica šole in vse druge učenke so pa nevarno bolne. Vzrok te bolezni in številnim smrtim je baje ta, ker so deklice uživale mast morskega volka. Zaradi tega je vlada prepovedala uporabljati to mast. V okraj so poslali zdravnike in policijske uradnike z areoplanom.

Astronom Roger Haryward (na levi) je na podlagi opazovanj z zvezdarne v Los Angelesu v Ameriki začel delati model mesečeve površine v velikem obsegu. To je natančno in zelo zamudno delo, za katero je bilo potrebnih mnogo dragocenih instrumentov.

Pri konjski dirki na Angleškem je jezdec sfrčal s konja. K sreči se mu ni nič zgodilo. Fotograf je slučajno vjel ravno ta prizor, kar je gotovo redek slučaj

Francoski trgovinski minister Lamoureux pojde v Moskvo, da bi dosegel večjo trgovsko živahnost med Rusijo in Francijo.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI REPERTOAR

DRAMA (Začetek ob 20)
Sobota, 3. novembra: Orlić, Red C.
Nedelja, 4. novembra ob 19: Mlinar in njegova hči.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 3. novembra ob 20: Idealen soprog, Red C.
Nedelja, 4. novembra ob 15: Hlapci, Znižane cene.

Naznanila

Ljubljana

1. Zlati koncert Glasbene Matice ljubljanske bo izveden v celotnem sporednem pevskem zboru in Orkestralnega društva Glasbene Matice definitivno v petek, dne 9. t. m. točno en mesec po nesrečnem dnevu, ki je zavljal celo Jugoslavijo v žalost in črnilno.

1. Trnovski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo, dne 4. novembra na odru Zadrugnega doma v Korunovi ulici 14 ob 8 zvečer žalogrsko »Mlinar in njegova hči«. Vabimo vse prijatelje, da posejijo to predstavo. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10-12 dopoldne in dve uri pred pričetkom predstave.

1. Kino Kodeljevo. Nocoj ob 20 in jutri ob 17.30 in 20 »Marija«. V glavni vlogi Annabella. Poleg tega še 1400 m dolg film o smrti in pogrebu Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinečelja. — Jutri ob 11, 13.30, 14.30, 15.30 in 16.30 samo film o kraljevi smrti in pogrebu. Za te predstave cene znižane Din 2.50, 3.50 in 4.50.

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinc ded., Rimska cesta 31.

Celie

o Apostolstvo mož in fantov ima jutri, prvo nedeljo v mesecu novembru, ob pol 7 pridigo, nato skupno sveto obhajilo in sveto mašo.

Drugi kraji

Sneberje-Zadobrova. »Dramatični odsek« Pevskega društva vprizori v nedeljo, 4. novembra ob 15 v Pevskem domu žalogrsko v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«.

Naše dijaštvo

Občni zbor dravske oblasti Ferijalnega saveza. V nedeljo ob 10 bo občni zbor vseh posrnuh dravske oblasti v dvorani državne trgovske akademije na Blewelsovi cesti. Občni zbor prične ob 10 z komemoracijo za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedinečeljem in s kratko besedo ob 15 letnici ferijalnega gibanja. Ferijalci, ki prispejo v soboto, naj se javijo predsedniku zaradi stanovanja. Po občnem zboru je skupno kosilo v restavraciji »Zvezda«.

Poizvedovanja

Zatekel se je pes volčjak. Poizve se vsak dan, razen nedelje, v Dalmatinovi ulici 2-1, od 3-6 pop.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske 5 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Veletrgovina
na deželi išče agilnega trg. pomočnika specerijske stroke za obisk odjemalcev (samo trgovcev). Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Agilen« št. 12475. (b)

Blagajničarka

zmožna italijan. ali nemške korespondence — se sprejme. Ponudbe z navedbo zahtevkov poslati pod »Nastopim« št. 12527. (b)

Posestva

Novo hišo
dvostanovanjsko, pri železniški postaji na Črnučah, — prodam za 50.000 Din. — Jerko, Črnuče pri Ljubljani. (p)

Modna trgovina

za gospode, v centru, pod ugodnimi pogoji naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Eksistenca« št. 12552. (p)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II.

Stanovanja

Trisobno stanovanje
komfortno, se takoj odda. Zarnikova ulica 16-I.

Stanovanje

sobo in kuhinjo — prodamo. Lampetova ulica 13 (Trnovovo). (c)

Kupimo

Smrekovih storžev
letošnjih, remenskih, kupim več vagonov. Plačam pri prevzemu 70 Din za 100 kg franko vagon vsaka postaja v Dravski banovini. Pismene ponudbe nujno poslati upravi »Slovenca« pod št. »Smrekovi storži« št. 12514. (k)

Takoj

ponudite rabljene šivalne stroje, damska kolesa, peči, štedilnike, vozno plahoto. Kersnikova 7 — Prilika. (k)

Lucerno, črno deteljo,

sladko seno, vagonске pošiljke — kupim. Skrajne ponudbe pod »Gotovina« št. 12545 podružnici »Slovenca« Celje. (k)

Prodamo

Trpežno flanelo
od 7 Din naprej. Blago za plašče od 30 Din, zimске rjuhe, deke, kovtre, trikotažo in pletenine — najceneje pri F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (l)

Obličite nas!

Brezobvezno Vam bomo razkazali katalog naših vseh vrst preprog, tekačev, tkanin za pohištvo, stor. itd.

„ČILIM“ Pasaza neboščnika.

IVAN ŠAVER dimnikarski mojster
Po dolgotrajni, mukapolni bolezni, previden s svetotajstvi, je umrl dne 1. novembra naš ljubljani soprog, brat, stric in svak, gospod
Pogreb bo v soboto, dne 3. novembra 1934 ob pol 5 popoldne izpred mrtvaške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 2. novembra 1934.
Marija Šaver — soproga in ostalo sorodstvo.

Usnjeni suknjiči
pumparce — najboljši nakup A Presker, Sv Petra cesta 14.

Med raznimi grenčicami
je pri nas mnogo falzifikatov, zato pijte pri bolezni prebavnih organov samo domačo, naravno JORDAN grenčico, ki nudi odlično okrepitev že v nekaj dneh. Lastnik Rupp, Beograd. Kn. Mihajlova 16

Les!
15.000 čevljev raznega furnirja, 24 m³ borovih plohov, 20 m³ bukovih desk, 30 m³ hrastovih frizov, 25 m³ hrastovih plohov, 200 m³ jelovih desk takoj proda Martinec, Ljubljana, Prule 8. (l)

VOINENE NOGA VE ROKAVICE - MAJICE
KOMPLETNE POTREBŠČINE ZA KROJAČE IN ŠIVILJE, nadalje: bogata zaloga zimskega triko-perila, žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po najnižjih cenah pri tvrdki
Josip Petelinc, Ljubljana za vodo (blizu Presernovega spomenika)

KUBANY-JEV MATE ČAJ
Nirani ter krepčji žveče in mase. Pospušuje prebavo, delja apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kd v ga redno pije, se mu ni bati ne gihite ne revme. Lubi se v vseh lekarnah v originalni zavojih po 100 g, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naorej Din 15.—, Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Naš predobri oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod
Franc Alojzij Juvanc
upokojeni višji ravnatelj pom. ur. banske uprave v Ljubljani,
nam je umrl danes, dne 2. novembra 1934 po kratkem trpljenju, previden s tolažili svete vere, star 76 let.
Pogreb predražega pokojnika bo v nedeljo, dne 4. novembra 1934 ob pol treh popoldne iz mrtvašnice ljubljanske splošne bolnišnice. V Ljubljani, dne 2. novembra 1934.
Žalujoči otroci:
Milan, viš. rač. inspektor, Rudolf, kapetan I. kl. v pok., Draga, Janko, uradnik TPD, dr. Makso, sodnik o. s., Slavko, abs. pravnik — in ostalo sorodstvo.

PRI HRIPI, INFLUENCI IN PREHLADU
se priporoča navadno tudi masaža; za masažo je dobra »Alga«. Pri hripi, influenci, prehladu namočite krpo z »Algo« in nalahno masirajte bolniku prsa, hrbet, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z »Algo« ublažuje bolečine, krepi in osvežava bolnika. Po masaži nastopi mirno in zdravo spanje.
»Alga« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1 steklenica 14 Din. (Reg. S. br. 18117/32).

Pridobivaite novih naročnikov!

Umrl je naš dobri soprog, oče, stari oče in stric, gospod
IVAN V. RUPAR
trgovec in posestnik
Pogreb dražega pokojnika bo v soboto, dne 3. novembra ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Celovška cesta 90 na farno pokopališče na Viču.
Prosimo tihega sožalja!
Ljubljana, St. Vid, Kindberg, dne 2. novembra 1934.
ZALUJOČI OSTALI

Vsemogočni je poklical k Sebi našo ljubljeno mamo, staro mamo, teto in taško, gospo
Antonijo Gruber
roj. Ramovš
vdovo po sprevodniku bivše juž. žel. v 87. letu starosti, prevideno s svetimi zakramenti. Pogreb bo danes v soboto 3. t. m. ob 2 popoldne iz Zavetišča sv. Jožefa, Poljanska cesta 16, na pokopališče pri Sv. Križu.
Žalujoče rodbine Gruber, Kaiser, Leben.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš predobri soprog, oče in stari oče, gospod
ALOJZIJ BALDASIN
sodavičar in posestnik
danes ob pol 7 po dolgem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v 48. letu starosti, v Gospodu zaspal. Pogreb dražega pokojnika bo dne 3. novembra 1934 ob 16 popoldne iz hiše žalosti na okoliško pokopališče v Celju. Sveta maša zadušnica za blagim pokojnikom se bo brala v ponedeljek, dne 5. t. m. ob pol 7 v celjski župni cerkvi. Prosimo tihega sožalja.
Celje, dne 1. novembra 1934.
Žalujoča rodbina in ostalo sorodstvo.

Alja Rahmanova: 68
Zakoni v rdečem viharju
Dnevnik ruske žene
»Uradno je edina smernica: slab uspeh v napredu, neuradno pa je edino odločilna protirazredna ideologija in nezadržano pokoljenje.«
V tem trenutku je začel otrok vekati in morala sem proč, ne da bi slišala, kakšen je bil konec tega razgovora.
30. marca 1924.
Seznami »izčiščenih« drugega tečaja so že nabiti. Včeraj sem šla na univerzo, da si ogledam situacijo. Seznami so viseli na hodniku v tretjem nadstropju, čisto zadaj. Stopnice so bile natprane z dijaki ki so v mrzlični razburjenosti tekali sem ter tja in si drug drugemu klicali kratke pripombe. In zopet mi je vzbujala pozornost ubožnosti njihove obleke. Kako malo so bili podobni dijakom in dijakinjam, ki smo jih bili prej vajeni!
Ravnokar je poleg mene vzkliknila čisto mlada dijakinja:
»Za Lenina! (sedaj je prišlo v modo, da namesto »za Bogac« pravijo »za Lenina«) pravijo, da sem jaz tudi med »izčiščenimi«. Kaj naj storim?«
Težko je bilo dospeti do seznamov. Bili so nabiti v sredi temnega hodnika, ravno na mestu, kjer je najbolj temno.
Svinjarjati! Nalašč so ga obešili na najbolj temno mesto! je pripomnil nekdo.
»Boje se lučile je dejal nekdo drug izmed množice.
Vžigalice so se vžigale in osvetljevale za hip veliko tablo, ki je bila pokrita s tesno popisanimi seznami in vsakokrat se je čul obupen vzklik kakke dijakinje. Na klopek, ki so stale ob stenah bodnika, je sedelo vse polno teh nesrečnih bitij

in jokalo, da se je človeku trgalo srce; bil je jok obupa. V resnici, dovolj vzroka so imele tiste, ki jih je zadelo, da so obupavale. Zakaj izključen biti z univerze, je pomnilo isto kot državljansko smrt. Nikdar ni mogel tak nesrečnež več upati, da bi dobil kako nameščenje ali vsaj nakaznico Prof. Sojuza. Dočim so dijakinje glasno obupavale, so si dijaki prizadevali, ostati na videz arčni. Plijavali so zaničljivo na tla in so z rokami v hlačnih žepih pohajkovali po hodniku. Toda v očeh mnogih izmed njih se je vžigal srd, srd, ki me je navdajal s strahom.
Spet sta šli mimo mene dve dijakinji; ena je jokala, druga ji je očitala:
»No, povej mi, čemu si vedno hodila v tej volneni obleki na vseučilišče! Glej, zaradi te obleke si bila izčiščena!«
»Kaj moram zato?« se je opravičevala druga.
»To je moja edina obleka, narejena iz materine obleke, ki jo je imela menda še iz leta četrtega!«
Po daljšem prizadevanju mi je uspelo preriti se do table; Nataša me je poslala, da pogledam, sama je ostala doma. Tudi Nataša je bila med izključenimi. Zaradi nezadostnih uspehov! In imela je največ kolokvijev! Imena izključenih so mi bila večinoma znana, samo inteligence: otroci zdravnikov, učiteljev, inženjerjev, duhovnikov, juristov, uradnikov. Skoro brez izjeme so bili izključeni tudi otroci tovarnarjev, trgovcev in bivših policistov in žandarjev. Zanimivo je bilo pri dveh dvojčkih, ki sta tudi študirala z Natašo v drugem tečaju. Ena je bila nadarjena in marljiva, bila je izključena. Druga se ni učila nič, pač pa se je znala uveljaviti pri strankarjih in je ostala.
Poleg mene je stal dolg, bled dijak.
»Idijote, čemu so me izključili, ne morem razumeti!« je dejal. »Moj oče je bil sicer sodnik, toda jaz sem imel tri mesece, ko je umrl, moja

mati je bila življaja in od četrtega razreda dalje sem se preživljal z instrukcijami. Jaz sem proletarec, svinjarja je, da so me izključili!«
V bližini je stal dijak iz Komjačevke (komunistična celica). Obrnil se je vljudno k zabavlajočemu dijaku in rekel:
»Tovariš, obrnite se, prosim, na tovarišča Telegina. Če ste res proletarec, mora biti pomota, in gotovo vas bodo črtali s seznama izčiščenih!«
Dolgin se je zahvalil in odšel. Neka dijakinja je vzkliknila:
»Tako, tako, mislila sem, da gre tu samo za uspehe v napredku!«
Komunist se je ozrl, srepro pogledal dijakinjo in ji zapretil:
»Le mirno, le mirno, tovariš! Sicer se vam lahko pripeli nekaj prav neprijetnega!«
Počas sem šla domov in si med potjo belila glavo, kako bi Nataši dopovedala strašno vest in kaj bi se moglo storiti, da jo rešimo.
Lenočka je bila tudi »izčiščena«. Taka je vidi, ko da je v teh par urah shujšala za več funtov; toda krepkovoljnost je ni zapustila.
»No, tako lahko ne bodo opravili z menoj,« je rekla. »Imam starega očeta in staro mamo, in če ne dokončam univerze, je zanju vse upanje pri kraju. Treba mi je iti samo k tovarišču Teleginu in se dati z njim vpisati v register, pa ostanem na univerzi!... Toda moj knez joče in obupuje. Kaj naj storim? Jaz sem skozil in skozil praktična in nimam smisla ze sentimentalne drame. In hoče se mi življenja, pomagati hočem svojem! Ne bila bi prva in ne zadnja, ki bi se poročila iz dobičkarije. In glavno je, saj nisem z njim zvezana, dokončam sveučilišče, dobim izkaznico ProfSojuza, potem se poslovim od tovarišča Telegina in vzamem kneza. Vse to sem mu natančno razložila, on pa joče in pravi, da me potem ne mara več, za

tovariščem Teleginom. Me ne maraš več, pravim tudi prav! O, to je križ, kaj naj storim?«
3. aprila 1924.
Usoda je zatekla tudi tretji tečaj. Skoro ves teden so rabili, da so pregledali prijavne knjižice. Lahko bi šlo hitreje, saj ne gre za to. Toda boljše viki so si izmislili zopet nekaj satansko nesramnega.
Prvega je bilo treba plačati učnino. Otroci uradnikov itd. plačujejo često zelo visoke zneske, ki so razvrščeni po dohodkih očeta, po socialnem pokolenju in različnih drugih vidikih. Glavno besedo ima pri tem kajpak tovarišč Kušakov, ki de facto določuje učnino po svoji previdnosti. Često znaša učnina 75, celo 100 rubljev na četrletje, dočim ima oče kot uradnik morda 30 ali 40 rubljev na mesec.
Kdor plačilnega dne ne plača učnine, je takoj izključen. Zneski so nalašč tako visoko odmerjeni, da je dijakom iz inteligenčnih vrst čim bolj otežkočeno študiranje. Dijaki proletarskega rodu in tisti, ki so kakorkoli v zvezi s stranko, so oproščeni vseh plačil. Čas pred plačilnim dnem je vedno žalosten. Kako junaških naporov te treba, vsi sorodniki morajo poprijeti, da se zbere vsaki znesek!
Tako je bilo tudi to pot. Vse sile so napele dijaki in dijakinje, da so včeraj plačali učnino; in danes stoji na tabli: Zneski, ki so jih plačali izključenici, se ne morejo terjati nazaj!!!
Irina je tudi med izključenimi. Takoj sem poskusila kaj storiti za njo. Pri Nataši stvar ni bila tako resna, za študij nima posebne veselja; toda za Irino je to vprašanje življenja ali smrti! Napotila sem se takoj k profesorju Bjeloborodovu, ki jo hoče obdržati kot asistentko. Kakor vedno, me je sprejel zelo prijazno.